

Vec C-430/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

14. júl 2021

Vnútroštátny súd:

Curtea de Apel Craiova

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

7. júl 2021

St'ážovateľ:

RS

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Sťažnosť na prietahy v trestnom konaní podaná na Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova, Rumunsko), sekcia pre trestné veci a mladistvých, senát pre práva a slobody, a to sťažovateľom RS vo veci prietahov pri spracovaní vyšetrovacieho spisu na úrade prokuratúry pri Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție (Najvyšší kasáčny súd – Riaditeľstvo pre vyšetrovanie trestnej činnosti páchanej v rámci sudnictva; ďalej len „SIJ“).

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Na základe článku 267 ZFEÚ žiada vnútroštátny súd o výklad článku 2 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, ako aj článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Prejudiciálne otázky

1. Bráni zásada nezávislosti súdov zakotvená v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ v spojení s ustanoveniami článku 2 ZEÚ a článku 47 Charty základných práv Európskej únie vnútroštátnemu ustanoveniu, ako je ustanovenie článku 148 ods. 2 Ústavy Rumunska, tak, ako ho vykladá Curtea Constituțională (Ústavný súd, Rumunsko) vo svojom rozhodnutí č. 390/2021, podľa ktorého vnútroštátne súdy nie sú oprávnené skúmať súlad vnútroštátnych ustanovení s ustanoveniami práva Únie, pokiaľ o súlade predmetných vnútroštátnych ustanovení s ústavou rozhodol Curtea Constituțională (Ústavný súd)?
2. Bráni zásada nezávislosti súdov zakotvená v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ v spojení s ustanoveniami článku 2 ZEÚ a článku 47 Charty základných práv Európskej únie vnútroštátnemu ustanoveniu, ako je ustanovenie článku 99 písm. §) rumunského Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (zákon č. 303/2004 o sudcoch a prokurátoroch), ktoré umožňuje začať voči sudcom disciplinárne konanie a uložiť im disciplinárne sankcie za nerešpektovanie nálezů Curtea Constituțională (Ústavný súd) v prípade, že sudca je povinný priznať prednostné uplatnenie práva Európskej únie pred odôvodnením rozhodnutia Curtea Constituțională (Ústavný súd), t. j. vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré dotknutého sudcu pripravuje o právomoc uplatniť rozsudok SDEÚ, ktorý považuje za prednostný?
3. Bráni zásada nezávislosti súdov zakotvená v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ v spojení s ustanoveniami článku 2 ZEÚ a článku 47 Charty základných práv Európskej únie vnútroštátnej súdnej praxi, ktorá sudcom pod hrozbou disciplinárnych následkov zakazuje uplatňovať judikatúru Súdneho dvora

Európskej únie v trestných veciach, ako je konanie o sťažnosti na prietahy v trestnom konaní podľa článku 488¹ rumunského trestného poriadku?

Uvedené ustanovenia práva Únie a príslušná judikatúra Únie

Článok 2, článok 4 ods. 3 článok 19 ods. 1 ZEÚ, ako aj článok 47 Charty.

Rozsudok z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393; ďalej len „rozsudok z 18. mája 2021“)

Rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), body 42 až 44

Rozsudok z 25. júla 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky súdneho systému) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), bod 48

Uvedené vnútroštátne predpisy

Ústava Rumunska, článok 11 ods. 3, podľa ktorého v prípade, že medzinárodná zmluva, ku ktorej má Rumunsko pristúpiť, obsahuje ustanovenia odporujúce Ústave, ratifikovať ju možno až po zmene Ústavy, a článok 148 ods. 2 a 4, podľa ktorého ustanovenia zakladajúcich zmlúv Európskej únie a záväzné právne predpisy Únie majú prednosť pred protikladnými ustanoveniami vnútroštátneho práva (odsek 2), pričom parlament, prezident republiky, vláda a sudy zabezpečujú v zmysle uvedeného plnenie povinností vyplývajúcich z aktu o pristúpení a z ustanovení uvedených v odseku 2 (odsek 4).

Rumunský trestný zákon, článok 297 o zneužívaní právomoci verejného činiteľa, podľa ktorého verejný činiteľ, ktorý pri výkone svojej funkcie nevykoná určitý úkon alebo ho vykoná nesprávne, pričom tým spôsobí škodu alebo poruší práva alebo oprávnené záujmy inej osoby, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až sedem rokov a zákazom vykonávania verejných funkcií; článok 283 o zneužívaní funkcie sudcu alebo prokurátora, podľa ktorého každý, kto iniciuje trestné konanie pred súdom, alebo prijme predbežné opatrenie obmedzujúce osobnú slobodu, alebo podá obžalobu voči konkrétnej osobe, hoci má vedomosť o jej nevine, potrestá sa odňatím slobody na tri mesiace až tri roky a zákazom vykonávania verejných funkcií.

Rumunský trestný poriadok, články 488¹ až 488⁶, ktoré sa vzťahujú na sťažnosti na prietahy v konaniach. Takúto sťažnosť možno podľa uvedených ustanovení podať a v nej navrhnúť zrýchlenie konania v prípadoch, keď sa trestné stíhanie neskončilo v primeranej lehote. Pokiaľ ide o prebiehajúce trestné konania, sťažnosť možno podať po roku od začatia trestného stíhania pred súdom, pričom na jej prejednanie je príslušný sudca pre práva a slobody pri súde, ktorá má právomoc o veci rozhodovať. V prípade, že uvedený sudca uzná sťažnosť za

dôvodnú, určí lehotu, v ktorej je prokurátor povinný vo veci rozhodnúť, pričom však nemôže poskytnúť usmernenia, ani navrhnúť riešenia skutkových alebo právnych otázok.

Legea nr. 304/2004, privind organizarea judiciară (zákon č. 304/2004 o organizácii súdnictva), články 88¹ až 88¹¹, ktorými sa zriadilo SIIJ (znenie týchto ustanovení sa uvádza v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-127/19).

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018, privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție (mimoriadne nariadenie vlády č. 90/2018, ktorým sa zavádzajú niektoré opatrenia týkajúce sa podmienok fungovania Riaditeľstva pre vyšetrowanie trestnej činnosti páchanej v rámci súdnictva)

Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor (zákon č. 303/2004 o sudcoch a prokurátoroch), článok 99 písm. ș), podľa ktorého je nerešpektovanie rozhodnutí Curtea Constituțională (Ústavný súd) disciplinárnym deliktom.

Nález č. 1039/2012 Ústavného súdu Rumunska (ďalej len „ÚSR“), v ktorom sa stanovuje, že rozsudky Súdneho dvora sú na úrovni členských štátov záväzné *erga omnes*.

Nález č. 390/2021 ÚSR o zamietnutí námietky rozporu s Ústavou, pokiaľ ide o ustanovenia článkov 88¹ až 88⁹ zákona č. 304/2004, ako aj mimoriadne nariadenie vlády č. 90/2018, body 81 a 83 až 87 (zvýraznené časti označil vnútroštátny súd):

„81. Osobitná právna úprava v rámci Ústavy Rumunska upravuje za podmienok stanovených v článku 148 ods. 2 a 4 vzťah medzi vnútroštátnym právom a právom Európskej únie... Doložka o pristúpení k Európskej únii preto subsidiárne obsahuje ustanovenie o súlade s právom [Únie], podľa ktorého sú všetky vnútroštátne orgány členského štátu v zásade povinné vykonávať a uplatňovať právo [Únie]. Uvedené platí aj pre [ÚSR], ktorý na základe článku 148 Ústavy zabezpečuje prednostné uplatňovanie práva Únie. **Toto prednostné uplatňovanie však nemožno vykladať ako vylúčenie alebo popretie národnej ústavnej identity zakotvenej v článku 11 ods. 3 v spojení s ustanovením článku 152 Ústavy ako záruka materiálneho jadra ústavnej identity Rumunska, ktorú v rámci procesu európskej integrácie nemožno relativizovať. ÚSR je na základe tejto ústavnej identity oprávnený zaručiť prednosť Ústavy na území Rumunska (pozri, *mutatis mutandis*, nález Spolkového ústavného súdu Spolkovej republiky Nemecko z 30. júna 2009, 2 BvE 2/08 a i.). Podľa doložky o zhode, ktorá je súčasťou samotného znenia článku 148 Ústavy, Rumunsko nemôže prijať právny predpis odporujúci povinnostiam, ktoré na seba prevzalo ako členský štát... tieto povinnosti však určite majú ústavnú hranicu, ktorej základom je koncept ‚vnútroštátnej ústavnej identity‘. ...**

83. Tento ústavný súd zastáva názor, že súdy sú s ohľadom na článok 148 Ústavy oprávnené skúmať súlad ustanovení *vnútroštátnych zákonov*, t. j. ustanovení, ktoré sú súčasťou vnútroštátneho právneho poriadku, s ustanoveniami práva Únie, pričom v prípade zistenia rozporu majú v rámci sporov poškodzujúcich subjektívne práva občanov právomoc prednostne uplatniť právne predpisy Únie. V každom prípade, tento Ústavný súd konštatuje, že pojmami „vnútroštátne zákony“ a „vnútroštátne právo“ Ústava Rumunska odkazuje výlučne na právne predpisy nižšej právnej sily ako ústava, keďže na základe článku 11 od. 3 Ústavy Rumunska si tento základný právny predpis zachoval svoje nadradené hierarchické postavenie. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ... **článok 148 Ústavy nepriznáva právu Únie prednostné uplatnenie voči Ústave Rumunska, v dôsledku čoho vnútroštátny súd nie je oprávnený skúmať súlad ustanovenia vnútroštátneho práva s ustanoveniami práva Únie, pokiaľ sa o súlade predmetného vnútroštátneho ustanovenia s ústavou rozhodlo so zreteľom na článok 148 Ústavy.** Rumunský právny systém pozostáva zo súboru právnych noriem prijatých rumunským štátom, ktoré musia byť v súlade so zásadou prednosti ústavy a zásadou zákonnosti, ktoré predstavujú podstatu zásad právneho štátu zakotvených v článku 1 ods. 5 Ústavy Rumunska, podľa ktorého „v Rumunsku platí povinnosť dodržiavať Ústavu, rešpektovať jej prednostné postavenie a dodržiavať zákony“, keďže jediným zákonodarným orgánom krajiny je parlament a štát je organizovaný v súlade so zásadou delby a rovnováhy moci – zákonodarná, výkonná a súdna – v kontexte konštitučnej demokracie. Konštitučná demokracia však nie je v právnom štáte abstrakciou, ale ide o reálny aspekt systému, v ktorom prednostné postavenie ústavy obmedzuje zvrchovanosť zákonodarcu, ktorý je v rámci procesu vytvárania pravidiel a prijímania právnych predpisov povinný zohľadňovať súbor zásad s právnou silou ústavy... .

84. Tento Ústavný súd konštatuje, že SDEÚ, ktorý rozhodol o záväznom charaktere rozhodnutia 2006/928, týmto vyhlásením obmedzil jeho účinky, a to z dvojakého hľadiska: jednak stanovil, že povinnosti vyplývajúce z uvedeného rozhodnutia patria medzi úlohy rumunských orgánov zodpovedných za inštitucionálnu spoluprácu s Európskou komisiou (bod 177 rozsudku), čiže ide o súčasť úloh politických inštitúcií, t. j. parlamentu a vlády Rumunska, jednak uviedol, že tieto povinnosti treba dodržiavať s ohľadom na zásadu lojálnej spolupráce podľa článku 4 ZEÚ. *Z oboch uvedených hľadísk vyplýva, že predmetné povinnosti sa nemôžu týkať súdov, čiže štátnych orgánov, ktoré nie sú oprávnené spolupracovať s politickou inštitúciou Európskej únie.*

85. Tento Ústavný súd preto konštatuje, že uplatnenie bodu 7 výroku rozsudku Súdneho dvora, podľa ktorého súd „[môže] z vlastnej iniciatívy vylúčiť uplatnenie vnútroštátneho ustanovenia, ktoré patrí do pôsobnosti rozhodnutia 2006/928, ak sa vzhľadom na rozsudok Súdneho dvora domnieva, že toto ustanovenie je v rozpore s týmto rozhodnutím alebo s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ“, nemá základ v Ústave Rumunska, keďže, ako sa uviedlo predtým, *v článku 148 Ústavy sa zakotvuje prednostné uplatňovanie práva Únie vo vzťahu k protikladným vnútroštátnym zákonným ustanoveniam.* Správy MSO vypracované na základe rozhodnutia 2006/928 však vzhľadom na ich obsah

a účinky, ako ich vymedzil SDEÚ v rozsudku z 18. mája 2021, nepredstavujú ustanovenia práva Únie, ktorým by mal súd priznať prednostné uplatnenie a upustiť od uplatnenia vnútroštátnych predpisov. Vnútroštátny súd preto nemôže rozhodovať o prednostnom uplatňovaní odporúčaní na úkor vnútroštátnych predpisov, keďže správy MSO nie sú regulačnými aktmi, takže vnútroštátna legislatíva sa s nimi nemôže dostať do rozporu. Tento záver platí tým skôr v prípade, keď vnútroštátny ústavný súd vyhlásil súlad predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy s ústavou, a to s ohľadom na ustanovenia článku 148 Ústavy Rumunska.

86. Tento Ústavný súd napokon konštatuje, že *zásada právneho štátu znamená právnú istotu*, čiže legitímnu dôveru príjemcov, pokiaľ ide o účinky platných ustanovení zákona a podmienky ich uplatňovania, tak, aby každý subjekt právneho systému mohol predvídateľne určovať svoje správanie. Ak by však niektorí sudcovia z úradnej povinnosti upustili od uplatňovania vnútroštátnych predpisov, ktoré by považovali za odporujúce právu Únie, kým iní sudcovia by tie isté vnútroštátne právne predpisy uplatňovali, keďže by v ich prípade konštatovali súlad s právom Únie, kritérium predvídateľnosti práva by bolo výrazne ohrozené, čo by spôsobilo vážnu právnú neistotu a implicitne by to viedlo k porušeniu zásady právneho štátu.

87. Keďže rozsudok z 18. mája 2021, ktorý SDEÚ vyhlásil vo veci C-355/19, nemožno považovať za prvok spôsobilý viesť k zmene judikatúry týkajúcej sa vplyvu rozhodnutia 2006/928/ES na preskúvanie ústavnosti a, implicitne, porušenia článku 148 Ústavy Rumunska, Curtea Constituțională (Ústavný súd) zamietla ako nedôvodnú námietku nesúladu s ústavou, pokiaľ ide o ustanovenia článku 88¹ ods. 1 až 5, článkov 88² až 88⁷, článku 88⁸ ods. 1 písm. a) až c) a e) a článku 88⁸ ods. 2, ako aj článku 88⁹ zákona č. 304/2004“.

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Dňa 1. apríla 2020 podala manželka sťažovateľa, pána RS, trestné oznámenie proti trom osobám v postavení chránených svedkov v trestnej veci č. 1272/63/2018, ktorých obvinila z trestného činu krivej výpovede. Zároveň toto trestné oznámenie smerovalo aj proti súdnemu lekárovi, a to z dôvodu údajného spáchania trestných činov krivej výpovede a zneužívania právomoci verejného činiteľa, ako aj proti trom predstaviteľom justície - jednému prokurátorovi a dvom sudcom – za trestné činy zneužívania funkcie sudcu alebo prokurátora a zneužívania právomoci verejného činiteľa, pokiaľ išlo o dotknutého prokurátora, a zneužívania právomoci verejného činiteľa, pokiaľ ide o dotknutých sudcov.
- 2 Pokiaľ ide o uvedeného prokurátora, oznamovateľka v trestnom oznámení v podstate uviedla, že tento prokurátor začal trestné stíhanie v rozpore s právom sťažovateľa na obhajobu a podal obžalobu na základe nepravdivých svedeckých výpovedí.

- 3 V súvislosti s dotknutými sudcami oznamovateľka v trestnom oznámení uviedla, že počas odvolacieho konania postupovali v rozpore s nálezom ÚSR č. 250/2019, pretože nepreskúmali a nerozhodli o žiadosti o právne prekvalifikovanie skutku, čím sa dopustili porušenia práva na obhajobu.
- 4 Keďže uvedené trestné oznámenie sa týkalo aj osôb v postavení sudcu alebo prokurátora, zaevidovalo sa na SIIJ, pričom prokurátor pri SIIJ začal 14. apríla 2020 trestné stíhanie vo veci trestných činov krivej výpovede, zneužívania funkcie sudcu alebo prokurátora a zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa článkov 273, 283 a 297 rumunského trestného zákona.
- 5 Dňa 10. júna 2021 podal pán RS na vnútroštátny súd – Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova), senát pre práva a slobody – sťažnosť na prieťahy v trestnom konaní vedenom na SIIJ, pričom súdu navrhol, aby stanovil lehotu, v ktorej má príslušný prokurátor o danej veci rozhodnúť.
- 6 Po tom, čo SIIJ zaslalo vnútroštátnemu súdu na jeho žiadosť spis v predmetnej trestnej veci, tento súd konštatuje, že uvedený spis obsahuje 90 dokumentov, ktoré vo väčšine pozostávajú z trestného oznámenia a zo žiadostí, ktoré pán RS podal prostredníctvom svojho zvoleného advokáta, o oznámenie čísla konania, o informácie vo veci vykonania akéhokoľvek vyšetrovacieho úkonu, o nahliadnutie do spisu a vyhotovenie fotokópií, žiadostí, ktoré zostali bez odpovede, obžaloba, ktorú vypracoval prokurátor MR, ďalej z prípisu z 10. júna 2021, ktorým Curtea de Apel Craiova (Odvolací súd Craiova) požiadal o zaslanie trestného rozsudku č. 1427/2019, ktorý vyhlásil senát prejednávajúci sťažnosť, dve listiny s osobnými údajmi poškodeného a jeho manželky, výpis z registra trestov poškodeného RS a výpis z databázy Ecris týkajúci sa spisu č. 1272/63/2018.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 7 Vnútroštátny súd zastáva predovšetkým názor, že vo veci, ktorú prejednáva, je potrebné buď vyhovieť návrhu pána RS, alebo ho zamietnuť. V prípade zamietnutia návrhu treba spis vrátiť prokurátorovi, a to na základe úvahy, že k prieťahom v konaní nedošlo. V prípade, že súd návrhu vyhovie, má stanoviť lehoty na vybavenie spisu, ktorý sa vráti prokurátorovi, nedodržanie tejto lehoty však nebude mať právne následky.
- 8 Vnútroštátny súd ďalej usudzuje, že rozhodnutie týkajúce sa konania vo veci, ktorú prejednáva, vyžaduje preskúmanie vnútroštátnej legislatívy o zriadení a fungovaní SIIJ, kritérií, ktoré vypracoval Súdny dvor vo svojom rozsudku z 18. mája 2021, a to s cieľom rozhodnúť, či pôsobenie SIIJ je alebo nie je v rozpore s právom Únie, ako aj vplyvu nálezu ÚSR č. 390/2021.
- 9 Vnútroštátny súd najmä poznamenáva, že záväzný charakter rozsudkov Súdneho dvora sa v Rumunskom práve nepriamo odvodzuje z článku 148 ods. 2 a 4 Ústavy, pričom ÚSR ho stanovil aj priamo nálezom č. 1039/2012, v ktorom

konštatoval, že „že rozsudky [Súdneho dvora o prejudiciálnych otázkach] sú na úrovni všetkých členských štátov záväzné *erga omnes*...“ a že „právne účinky rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vyhláseného v prejudiciálnom konaní sa vymedzili v judikatúre. Súdny dvor v Luxemburgu teda rozhodol, že takýto rozsudok, ktorý sa týka výkladu alebo platnosti aktu Európskej únie, zaväzuje súdny orgán, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, s tým, že výklad, ktorý tvorí jeden celok spolu s ustanoveniami práva Únie, ktoré Súdny dvor vykladá, je rovnako záväzný aj voči iným vnútroštátnym súdom, ktoré nemôžu tieto ustanovenia vykladať samostatne. Rovnako, rozsudky vyhlásené v prejudiciálnom konaní majú priamy účinok, čo znamená, že štátni príslušníci členských štátov majú právo priamo sa dovolávať ustanovení práva Únie pred vnútroštátnymi súdmi a súdmi Únie, a to aj so spätnou účinnosťou, čiže v zmysle, že výklad ustanovenia práva Európskej únie, ktorý Súdny dvor poskytol v rámci prejudiciálneho konania, objasňuje a spresňuje význam a rozsah predmetného ustanovenia odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti...“

- 10 Obdobne, v súvislosti s deklaratórnym charakterom rozsudkov Súdneho dvora vyhlásených v prejudiciálnom konaní vnútroštátny súd odkazuje na bod 59 rozsudku z 22. septembra 2016, Microsoft Mobile Sales International, predtým Nokia Italia a i. (C-110/15).
- 11 Pokiaľ ide o konštatovanie Súdneho dvora uvedené v bodoch 221 a 222 rozsudku z 18. mája 2021, vnútroštátny súd poznamenáva, že nastolená otázka spočíva v tom, či tento súd môže, aj s ohľadom na nález ÚSR č. 390/2021, preskúmať v súlade s rozsudkom z 18. mája 2021 ustanovenia týkajúce sa zriadenia a fungovania SIIJ.
- 12 Nutnosť položiť Súdnemu dvoru prvú prejudiciálnu otázku vyplýva z rozporu medzi rozsudkom z 18. mája 2021 a nálezom ÚSR č. 390/2021, ako aj z rizika, že voči Rumunsku sa začne konanie o porušení povinnosti.
- 13 V súvislosti s druhou prejudiciálnou otázkou vnútroštátny súd uvádza, že sa musí rozhodnúť medzi uplatnením práva Únie, v súlade s rozsudkom z 18. mája 2021, a uplatnením nález ÚSR č. 390/2021. Ak by sa totiž sudca rozhodol uplatniť rozsudok SDEÚ a neuplatniť nález ÚSR č. 390/2021, vystavil by sa riziku disciplinárneho stížania podľa článku 99 písm. §) zákona č. 303/2004, pretože nerešpektovanie rozhodnutia Curtea Constituțională (Ústavný súd) je disciplinárnym deliktom, pričom v rámci takéhoto disciplinárneho konania by mu mohol byť pozastavený výkon funkcie, čo by mohlo ohroziť jeho nezávislosť pri prijímaní rozhodnutia.
- 14 Okrem toho vnútroštátny súd dospel k záveru, že nálezom ÚSR č. 1039/2021 došlo k nahradeniu jeho právomocí, čo závažným spôsobom ovplyvnilo jeho slobodu rozhodovania, pričom v tomto zmysle tiež pripomína vysvetlenie sudcov ÚSR v ich nesúhlasnom stanovisku, ktoré formulovali na základe ich rozdielného názoru v porovnaní s väčšinovým názorom, ku ktorému sa ÚSR priklonil v náleze č. 1039/2021.

- 15 Podľa tohto nesúhlasného stanoviska je rozsudok z 18. mája 2021 iba potvrdením dlhodobej a ustálenej judikatúry Súdneho dvora, s tým, že ÚSR konal *ultra vires*, keď sa bez konkrétneho podnetu zo strany súdu, ktorý sa na neho obrátil s námietkou nesúladu právnych predpisov s ústavou, začal zaoberať posudzovaním právomoci Súdneho dvora.
- 16 Autori nesúhlasného stanoviska uvádzajú, že rozsudok z 18. mája 2021 mal byť dodatočným argumentom, aby ÚSR zmenil svoju judikatúru, pričom takáto zmena je v každom prípade nevyhnutná na základe dôkladného opätovného preskúmania Ústavy Rumunska.
- 17 S odkazom na článok 148 Ústavy títo sudcovia navyše uvádzajú, že znenie predmetného článku priznáva systematickú prednosť práva Únie pred protikladnými ustanoveniami vnútroštátneho práva. Každý vnútroštátny orgán verejnej moci (súd alebo správny orgán) má možnosť a povinnosť túto prednosť konštatovať.
- 18 Navyše, tým, že ústavodarca uložil všetkým orgánom verejnej moci, vrátane súdov, povinnosť zabezpečiť plnenie záväzkov, ktoré Rumunsko prijalo svojim prístupím k Európskej únii, zaručil účinnú právnu ochranu pre všetkých občanov Únie.
- 19 V rámci druhej prejudiciálnej otázky vnútroštátny súd, aj s odkazom na rozsudky Súdneho dvora vyhlásené vo veciach C-64/16 a C-216/18 PPU, ďalej uvádza, že ustanovenie zákona č. 303/2004, podľa ktorého sa začína disciplinárne konanie a ukladá disciplinárna sankcia sudcovi, ktorý nerešpektuje nález ÚSR v prípadoch, keď takéto rozhodnutie ÚSR pripravuje vnútroštátny súd o právomoc uplatniť rozsudok Súdneho dvora, ktorý považuje za prednostný, je v rozpore s kritériom nezávislosti zakotveným v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEU v spojení s ustanovením článku 2 ZEU a článku 47 Charty, ako aj v judikatúre Súdneho dvora.
- 20 ÚSR totiž podmieňuje uplatňovanie pravidiel práva Únie splnením dodatočných požiadaviek, ktoré sú v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora, ako je napríklad podmienka, aby takéto pravidlá „vyplňali medzeru v Ústave“ (bod 49 nálezu č. 390/2021) a vnútroštátnemu súdu zakazuje upustiť od uplatnenia vnútroštátnych právnych predpisov odporujúcich právu Únie.
- 21 ÚSR si podľa názoru vnútroštátneho súdu vyhradzuje výlučnú právomoc uplatňovať právo Únie, a to napriek tomu, že voči odvolaciemu súdu nie je nadradeným súdom a právo Únie mu nepriznáva nijakú výsadu, na základe ktorej by mohol zasiahnuť s cieľom opraviť, vyhlásiť neplatnosť alebo potvrdiť uplatnenie práva Únie sudcami všeobecných súdov v Rumunsku.
- 22 Pokiaľ ide o tretiu prejudiciálnu otázku, vnútroštátny súd poznamenáva, že sťažovateľ namietal voči vnútroštátnemu súdu existenciu zbytočných prietahov v trestnom konaní, ako aj skutočnosť, že vyše roka nedostal odpovede na žiadosti, ktoré adresoval SIII.

- 23 V tejto súvislosti by mal senát pre práva a slobody preskúmať všetky okolnosti týkajúce sa dôvodu, ktorý viedol k dĺžke trestného konania, ktorú sťažovateľ považuje za neprimeranú, vrátane právnych aktov, ktorými sa riadi činnosť SIIJ, pracovné zaťaženie tohto útvaru vo vzťahu k počtu prokurátorov, súdnej inštalácie, na ktorej konanie prebieha, súladu fungovania SIIJ s rozsudkom z 18. mája 2021, pričom by mal určiť, či pôsobenie dotknutého útvaru v súčasnom právnom rámci a jeho aktuálnom zložení odôvodňujú objektívne a overiteľné nevyhnutné požiadavky týkajúce sa riadneho výkonu spravodlivosti a či je dotknutý útvar schopný viesť trestné stíhanie v súlade s právom akejkoľvek osoby na spravodlivý proces, vrátane aspektu dĺžky konania.
- 24 Vnútroštátny súd by mal tiež rozhodnúť, či príslušný spis možno vrátiť s cieľom umožniť pokračovať v trestnom konaní útvaru prokuratúry, v súvislosti s ktorým sa možno s ohľadom na rozsudok z 18. mája 2021 domnievať, že jeho pôsobenie je v rozpore s právom Únie.
- 25 Analýze, ktorú by mal vykonať vnútroštátny súd, však bráni nález ÚSR č. 390/2021, v ktorom ústavný súd vyhlásil, že „vnútroštátny súd nie je oprávnený skúmať súlad vnútroštátnych ustanovení s ustanoveniami práva Únie, pokiaľ sa o súlade predmetných vnútroštátnych ustanovení s ústavou rozhodlo so zreteľom na článok 148 Ústavy Rumunska“.
- 26 Vnútroštátny súd odkazuje na prípad sudcu Curtea de Apel Pitești (Odvolací súd Pitești, Rumunsko), tak, ako sa prezentoval v tlači, vo vzťahu ku ktorému začali inšpektori Ministerstva spravodlivosti disciplinárne konanie za údajné pochybenia spočívajúce v tom, že neplnil svoje úlohy v dobrej viere alebo sa pri ich plnení dopustil hrubej nedbanlivosti po tom, čo dotknutý sudca pri prejednávaní veci týkajúcej sa sťažnosti na prietahy v konaní v súlade s článkami 2 a 19 ZEÚ, rozhodnutím 2006/928 a rozsudkom z 18. mája 2021 vyhlásil, že existenciu SIIJ „neodôvodňujú objektívne a overiteľné nevyhnutné požiadavky týkajúce sa riadneho výkonu spravodlivosti a neposkytuje konkrétne záruky, ktoré by jednak umožňovali vylúčiť akékoľvek riziko, že tento útvar sa použije ako nástroj politickej kontroly činnosti jednotlivých sudcov a prokurátorov, ktorý by mohol viesť k porušeniu ich nezávislosti, jednak by zaručovali, že právomoci dotknutého útvaru by bolo možné vykonávať voči sudcom a prokurátorom v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi z článkov 47 a 48 [Charty]“, pričom prokurátora prinútili vzdať sa právomoci rozhodovať o veci, čo malo za následok neuplatnenie ustanovení článku 88¹ zákona č. 304/2004 pri určovaní príslušného súdu. Podľa názoru inšpektorov Ministerstva spravodlivosti, „*ex offio* vyšetrenie sudcu Curtea de Apel Pitești (Odvolací súd Pitești) sa netýka výkladu rozsudku SDEÚ z 18. mája 2021, ale podmienok dodržiavania procesných pravidiel vzťahujúcich sa na sťažnosť na prietahy v konaní“.
- 27 Vnútroštátny súd si vzhľadom na uvedené kladie otázku, či je prax spočívajúca v disciplinárnom stíhaní sudcu, ktorý na základe rozsudku z 18. mája 2021 konštatoval rozpor vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa SIIJ s právom Únie, v súlade so zásadou nezávislosti sudcov.

Návrh na začatie nalievavého prejudiciálneho konania a, subsidiárne, na skrátene konanie

- 28 Vnútroštátny súd navrhuje uplatnenie ustanovení Štatútu Súdneho dvora a Rokovacieho poriadku Súdneho dvora týkajúcich sa nalievavého prejudiciálneho konania alebo, subsidiárne, ustanovení o skrátene konaní.
- 29 Dôvodom tohto návrhu je skutočnosť, že prebiehajú disciplinárne konania začaté v dôsledku uplatnenia práva Európskej únie, t. j. rozsudku z 18. mája 2021, čo vážnym spôsobom ohrozuje nezávislosť súdov a stabilitu súdnictva. Okrem toho neistota, ktorú vytvárajú sporné vnútroštátne ustanovenia, negatívne oplyvňuje fungovanie systému justičnej spolupráce zavedeného článkom 267 ZFEÚ.

PRACOVNÝ DOKUMENT